

REZOLUCJA

Światowy Sojusz na rzecz Psychologii

PRZYPOMINAMY, że Światowy Sojusz na rzecz Psychologii („Sojusz”), działając w imieniu organizacji członkowskich i ich społeczności, poczynając od szczytu w Lizbonie w 2019 r., aktywnie współpracuje na całym świecie, wspierając przywództwo psychologów i psychologii jako nauki;

OŚWIADCZAMY, że Sojusz zobowiązuje się do kontynuowania współpracy ukierunkowanej na rozwiązywanie najważniejszych problemów globalnych w ramach Celów Zrównoważonego Rozwoju ONZ (SDGs), ze szczególnym uwzględnieniem SDG 3: Zapewnienie zdrowego życia wszystkim w każdym wieku; SDG 10: Zmniejszenie nierówności w krajach i między krajami; oraz SDG 13: Podjęcie pilnych działań w celu przeciwdziałania zmianom klimatycznym i ich skutkom;

POTWIERDZAMY, że Sojusz działa w oparciu o wartości wielo- i międzykulturowej spójności, współpracy, integracji oraz aktywnych strategii mających na celu respektowanie globalnej różnorodności; pracuje nad wzmocnieniem globalnego partnerstwa i działania; oraz promuje aktywne zaangażowanie nauki i praktyki psychologicznej we wszystkich sektorach społeczeństwa;

MAMY NA UWADZ, że 3 Cel Zrównoważonego Rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych wzywa do zapewnienia zdrowego życia i promowania dobrego samopoczucia dla wszystkich, w każdym wieku oraz uznaje, że zdrowie człowieka zależy zarówno od dobrego samopoczucia psychicznego, jak i fizycznego;

PODKREŚLAMY, że globalne zdrowie psychiczne jest rozwijającą się dziedziną badań i praktyki, której celem jest łagodzenie biopsychospołecznego cierpienia poprzez właściwą dla danej kultury profilaktykę, opiekę i leczenie problemów związanych ze zdrowiem psychicznym; promowanie i podtrzymywanie psychospołecznego zdrowia i dobrostanu jednostek oraz społeczności na całym świecie; a także wprowadzanie systemowych zmian w dostępności,

organizacji i świadczeniu usług związanych ze zdrowiem psychicznym;

PRZYNAJEMY, że zdrowie psychiczne jest powszechnie zaniedbywane, mimo jego wyraźnego znaczenia dla globalnego zdrowia, gospodarki i praw człowieka na świecie. Szacuje się, że 1 na 5 osób dorosłych ma problemy ze zdrowiem psychicznym, a 80% osób z poważnymi zaburzeniami psychicznymi nie jest leczonych w krajach o niskich i średnich dochodach; 25-50% nie jest leczonych w krajach o wysokich dochodach¹;

UZNAJEMY, że w ciągu pierwszego roku trwania COVID-19 powszechność doświadczania lęku i depresji wzrosła o 25%, i była nasiloną problemami w świadczeniu usług związanych z pandemią, a w drugim roku trwania COVID-19 działania w kierunku zapewnienia zdrowego życia zostały zatrzymane lub odwrócone²; uznajemy, że można oczekiwać dalszego wzrostu obciążenia zdrowia psychicznego w obliczu wzrastającego narażenia na ryzyko, takie jak konflikty i wysiedlenia;

PRZYNAJEMY, że stygmatyzacja problemów związanych ze zdrowiem psychicznym jest nadal powszechna na całym świecie³;

PODKREŚLAMY, że psychologia jako zawód oparty o rozwiązania oparte na naukowych dowodach przyczynia się do poprawy zdrowia psychicznego na świecie poprzez: programy promujące zdrowie psychiczne i jakość życia, programy rozwoju społeczno-emocjonalnego, świadczenie usług z uwzględnieniem specyfiki kulturowej, zapewnienie wysokiej jakości opieki i usług psychologicznych we wszystkich sektorach (edukacja, zdrowie, wymiar sprawiedliwości, opieka społeczna), środowiskowe zespoły opieki nad zdrowiem psychicznym złożone z psychologów i innych specjalistów, zintegrowane systemy opieki nad zdrowiem psychicznym, programy przeciwdziałania stygmatyzacji i

1 <https://www.who.int/health-topics/mental-health#tab-tab1>

2 [https://www.who.int/news/item/02-03-2022-covid-19-pandemic-triggers-25-increase-in-prevalence-of-anxiety-and-depression-worldwide#:~:text=In%20the%20first%20year%20of,Health%20Organization%20\(WHQ\)%20today.](https://www.who.int/news/item/02-03-2022-covid-19-pandemic-triggers-25-increase-in-prevalence-of-anxiety-and-depression-worldwide#:~:text=In%20the%20first%20year%20of,Health%20Organization%20(WHQ)%20today.)

3 World Health Organization. (2014). *Stigma and discrimination*. Retrieved from <https://www.euro.who.int/en/health-topics/noncommunicable-diseases/mental-health/priority-areas/stigma-and-discrimination>

dyskryminacji oraz poprzez kształcenie i szkolenie psychologów, a także innych specjalistów i niespecjalistów którymi psychologowie mogą dzielić swoje zadania.

MAMY NA UWADZE, że Cel 10 Zrównoważonego Rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych uznaje pilną potrzebę zmniejszenia nierówności w krajach i pomiędzy krajami, gdzie dane wskazują na powszechne dysproporcje dotyczące równości płci, pochodzenia etnicznego, ekonomicznego, historycznego i geograficznego;

PODKREŚLAMY, że nierówności są utrwalane i podtrzymywane, gdy systemy oparte na rasizmie skutkują decyzjami politycznymi faworyzującymi tych, którzy mają niezasłużoną władzę i przywileje oraz wpływają wyniszczająco na świat realny i ludzi prowadząc do różnych form dyskryminacji, negatywnych skutków zmiany klimatu, wysiedleń i przymusowej migracji oraz nieproporcjonalnej śmiertelności, zachorowalności i utraty jakości życia i dobrobytu⁴.

PODKREŚLAMY, że problemy ze zdrowiem psychicznym wynikają po części z doświadczania nierówności i dyskryminacji systemowej, w tym rasizmu pokoleniowego, ucisku i wykluczenia, a także z ograniczonego dostępu do bezpiecznych miejsc zamieszkania, opieki zdrowotnej, żywności, wysokiej jakości edukacji, usług dla osób niepełnosprawnych, technologii lub możliwości rozwoju kompetencji i zatrudnienia⁵.

UZNAJEMY, że psychologia jako nauka i psychologowie mogą działać na rzecz nierówności, niesprawiedliwości i dyskryminacji poprzez rozpoznawanie i przewidywanie rodzących się uprzedzeń, wykorzystywanie wyników badań do tego by ograniczać negatywne ocenianie odmiennych grup, prowadzące do dyskryminacji i nierównego traktowania; poprzez dostarczanie wiedzy na temat sprawiedliwości i praw człowieka, zwiększanie świadomości i promowanie zapobiegania warunkom prowadzącym do nierówności, opracowywanie rozwiązań we współpracy z osobami, które mają mniejsze możliwości udziału w sprawowaniu władzy, a także poprzez popieranie polityki promującej równość;

MAMY NA UWADZE, że Cel 13 Zrównoważonego Rozwoju ONZ wzywa do podjęcia działań na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatycznym i ich skutkom oraz potwierdza, że klimatolodzy są w pełni zgodni co do tego, że Ziemia się ociepla, głównie z powodu zwiększonej ilości dwutlenku

węgla i innych gazów cieplarnianych emitowanych do atmosfery oraz że wzrost emisji jest spowodowany działalnością człowieka;

UZNAJEMY, że wyższe temperatury na powierzchni ziemi doprowadziły do zmian w klimacie każdego regionu planety, w tym do zmiany opadów, podniesienia poziomu mórz, topnienia lodów polarnych oraz nasilenia gwałtownych burz, powodzi, fal upałów, suszy i pożarów, które zagrażają zdrowiu i dobrobytowi ludzi, kultur i społeczeństw;

UZNAJEMY, że zmiany klimatu przyczyniają się do częstszego występowania a także nasilenia problemów związanych ze zdrowiem psychicznym, w tym stresu pourazowego, lęku, depresji i zaburzeń związanych z używaniem substancji, agresji interpersonalnej i przemocy, zaburzeń funkcji poznawczych i funkcji mózgu, chorób fizycznych, w tym chorób zakaźnych, chorób układu krążenia, układu oddechowego, nerek i chorób alergicznych, a także problemów społecznych, w tym rozpadu społeczności lokalnych oraz przesiedleń ludności;

DOCENIAMY, że zmiany klimatyczne mają wpływ na wszystkie społeczeństwa oraz, że kraje, społeczności, ludzie zmarginalizowani i znajdujący się w niekorzystnej sytuacji w nieproporcjonalnie dużym stopniu odczuwają negatywne skutki zmian klimatycznych;

PODKREŚLAMY, że psychologia i psychologowie mogą zająć się zmianami klimatycznymi poprzez badania i interwencje psychologiczne w celu: łagodzenia szkód dla zdrowia psychicznego i budowania odporności; zachęcania do postaw i zachowań przyjaznych środowisku oraz zachowań prospołecznych i prozdrowotnych; oferowania wsparcia uchodźcom klimatycznym;

PODKREŚLAMY RÓWNIEŻ, że psychologowie mogą zajmować się kwestią zmiany klimatu poprzez opracowywanie narzędzi promujących wiedzę na temat klimatu, zdrowia i dobrostanu; opracowywanie programów edukacji ekologicznej związanej z dobrostanem psychicznym; dostarczanie narzędzi umożliwiających jednostkom, organizacjom i społecznościom nabycie kompetencji poznawczych, społecznych i emocjonalnych w zakresie rozwiązywania problemów; opracowywanie interwencji sprzyjających lepszym wzajemnym relacjom i spójności społecznej; opracowywanie interwencji służących zmianie zachowań jednostek i organizacji lub osobistej i społecznej

4 United Nations Department of Economic and Social Affairs. (2020). Inequality in a rapidly changing world. Retrieved from <https://www.un.org/development/desa/dspd/wp-content/uploads/sites/22/2020/01/World-Social-Report-2020-FullReport.pdf>.

5 World Health Organization. (2014). Social determinants of mental health. Retrieved from https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/112828/9789241506809_eng.pdf.

transformacji i adaptacji; wykorzystywanie wyników badań psychologicznych do wspierania procesu podejmowania przez decydentów decyzji dotyczących klimatu; przyczynianie się do opracowywania i wdrażania polityki publicznej w zakresie klimatu, zdrowego środowiska i prężnych społeczności; uwzględnianie czynnika ludzkiego w projektowaniu przyjaznych środowisku budynków i społeczności; przyczynianie się do tworzenia i wdrażania zielonych technologii; popieranie lepszej polityki klimatycznej; edukowanie decydentów w zakresie oceny ryzyka i interwencji związanych ze zmianą zachowań;

NINIEJSZYM UCHWALA SIĘ, że organizacje psychologiczne należące do Sojuszu będą współpracować na rzecz wspierania międzynarodowej i interdyscyplinarnej współpracy, której priorytetem będzie realizacja Celów Zrównoważonego Rozwoju nr 3, 10 i 13.

Sojusz zobowiązuje się do stosowania nauki i praktyki psychologicznej w celu: a) promowania zdrowia, poprawy zdrowia i dobrostanu psychicznego na świecie oraz zwiększania świadomości na temat bezpośrednich i pośrednich długofalowych konsekwencji globalnego kryzysu zdrowotnego (SDG3); b) zwiększania sprawiedliwości, strategii opartej na włączaniu (inkluzywności) ludzi oraz społeczności a także zmniejszaniu wszelkich form dyskryminacji (SDG10); c) łagodzenia zmian klimatycznych i ułatwiania adaptacji do ich skutków (SDG13).

Aby zrealizować ten cel, Sojusz będzie opracowywał materiały, przesłania i inicjatywy mające na celu:

1. Promowanie świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat tego, jak psychologia jako nauka i jej zastosowania odnoszą się do przyczyn i konsekwencji ludzkich zachowań w kontekście Celów Zrównoważonego Rozwoju 3, 10 i 13;
2. Promowanie świadomości społecznej i wiedzy o tym, w jaki sposób psychologia jako nauka i jej zastosowania mogą być wykorzystywane do zmiany postaw i zachowań, rozwijania interwencji respektujących specyfikę kulturową, wzmacniania działania i promowania długotrwałego dobrostanu;
3. Zachęcanie organizacji psychologicznych i ich członków do włączania informacji o SDGs do swoich programów, materiałów edukacyjnych i praktyk oraz do promowania dyskusji i współpracy z krajowymi i międzynarodowymi organizacjami na temat strategii za pomocą których można wykorzystać naukowe zdobycze psychologii w osiąganiu celów SDGs;

4. Zachęcanie organizacji psychologicznych do aktywnego informowania i współpracy z lokalnymi, krajowymi i globalnymi decydentami w projektowaniu, wdrażaniu i ocenie polityki publicznej; oraz do aktywnej współpracy z krajowymi i międzynarodowymi organizacjami
5. Zachęcanie organizacji psychologicznych do tworzenia własnych struktur organizacyjnych i praktyk, by stanowiły przykład „najlepszych praktyk” w realizacji celów SDGs 3, 10 i 13.

Na podstawie tej rezolucji Światowy Sojusz na rzecz Psychologii opracuje wspólnie mapę drogową na lata 2023-2025, w której wyszczególnione zostaną konkretne cele SDGs 3, 10 i 13, planowane do realizacji w ramach działań Sojuszu.

Bogota Kolumbia
16 czerwca 2022